

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLKWEG 29 - TELEFOON 55.23.50 - GIRO 41.22.35

BEDRIJFSECONOMISCH ONDERZOEK TER BEVORDERING VAN HET OPVOEREN VAN DE PRODUCTIVITEIT VAN DE LAND- EN TUINBOUW IN NEDERLAND

Algemeen

1. Met het oog op de gewenste productiviteitsverhoging wordt een belangrijke uitbreiding van het technisch landbouwkundig onderzoek tot stand gebracht met behulp van gelden uit de tegenwaarde-rekening van het Marshall-plan. Bij het opvoeren van de productiviteit spelen echter niet alleen technische mogelijkheden een rol; ook economische factoren zijn immers van grote betekenis. In verband hiermede dient eigenlijk te worden nagegaan, op welke wijze de serie landbouw technische onderzoekingen moet worden aangevuld met projecten op het gebied van de bedrijfseconomie om tot een sluitend geheel te komen, dat op basis van technische en economische overwegingen kan worden gerealiseerd. Hierdoor zou worden voorkomen, dat de achterstand van het economisch onderzoek t.o.v. het technische, dat thans nog slechts gedeeltelijk is ingelopen, weer wordt vergroot. In verband hiermede lijkt het niet wenselijk om - los van het plan voor het technisch onderzoek - een concrete en gedetailleerde opsomming te geven van de objecten, welke bij het bedrijfs-economisch onderzoek aan de orde moeten komen. Uiteraard zal dit onderzoek steeds gericht moeten zijn op verbetering van de bedrijfsvoering door middel van een meer efficiënt gebruik van de productiemiddelen en een verhoging van de productie, waarbij de kosten per eenheid product dalen.

Een voorbeeld van enkele projecten

2. Om de gedachten te bepalen, kunnen echter bij wijze van voorbeeld wel enige projecten worden genoemd, waarvan zonder meer bekend is, dat zij aansluiten bij het technisch onderzoek.

a) T.a.v. de landbouw verdient allereerst de voederbouw en de vee-teeltkant de aandacht;

- 1) Tot welke hoogte moet opvoering van de veevoederproductie - bezien van het standpunt van de boer - gewenst worden geacht.
- 2) In welke sectoren is opvoering van de productie nog wenselijk en langs welke wegen en in welk tempo kan en moet deze productieverhoging worden nagestreefd.
- 3) Welke voorwaarden moeten vervuld zijn, resp. welke omstandigheden dienen aanwezig te zijn, alvorens de beoogde verhoging in de praktijk ook tot stand komt.

b) T.a.v. de tuinbouw dient o.a. meer aandacht te worden besteed aan:

- 1) De verbeteringsmogelijkheden in de vollegrondstuinbouw en de daarbij noodzakelijke investeringen.
- 2) Het niveau en de spreiding van de opbrengsten per teelt in diverse tuinbouwcentra (hoeveelheid en waarde).
- 3) De rentabiliteit van boerenboomgaarden en zuivere fruitbedrijven (in samenwerking met bedrijfsstudie in de landbouw).

c) Voor alle sectoren van landbouw zijn in verband met de opvoering van de productiviteit (die voor een deel zal neerkomen op een verhoging van de opbrengsten van bepaalde producten) tevens de afzetmogelijkheden van grote betekenis. Met name in verband met de plannen voor de integratie van West-Europa dient te worden nagegaan, welke weerslag deze plannen zullen hebben op de verschillende onderdelen van de Nederlandse landbouw. Hierbij is o.a. kennis nodig van de ontwikkeling van de landbouw in de andere Europese landen, naast die van de consumptieve sfeer.

De benodigde gelden

3. Met het oog op uitbreiding van het bedrijfseconomisch onderzoek heeft het D.B. van het L.E.I. enige maanden geleden reeds de wenselijkheid besproken om het bedrag van f. 750.000,-, dat waarschijnlijk uit het restant van de toegestane gelden voor uitkeringen krachtens de motie Groen ter beschikking van het L.E.I. zal worden gesteld, aan te vullen met een gelijk bedrag uit de gelden van de tegenwaarde-rekening.

De omvang van de benodigde gelden hangt uiteraard geheel af van het onderzoeksprogramma, dat noodzakelijk wordt geacht. Men zou dit bedrag ook kunnen benaderen het te koppelen aan de huidige begroting en de huidige omvang der L.E.I.-werkzaamheden. Zou men bijv. gedurende een periode van 5 jaar de omvang tot het tweevoudige willen opvoeren, dan zal aan additionele middelen ongeveer de helft van de huidige begrotingsgelden beschikbaar moeten komen of ca. f. 4 à 500.000,- per jaar gedurende 5 jaren.

4. Het beheer van de gelden en de termijn van besteding

a) Ten aanzien van het beheer van de additionele gelden is het D.B. reeds vroeger tot de conclusie gekomen, dat het niet nodig is een aparte stichting in het leven te roepen, daar het L.E.I. reeds de vorm van een stichting heeft. De gelden kunnen aan het Bestuur van het L.E.I. ter beschikking worden gesteld onder voorwaarde, dat deze gelden op een aparte rekening worden verantwoord en worden besteed voor nog nader nauwkeurig te omschrijven projecten.

b) Voor de termijn van besteding van het geld is enige soepelheid gewenst, daar de ontplooiing van de extra-werkzaamheden geleidelijk moet verlopen en ook voor de afwikkeling enige uitloop nodig is.

Gewenst zou daarom zijn, dat de overheid als conditie t.a.v. de termijn van besteding zou stellen, dat enerzijds per jaar maximaal $1/5$ van het ter beschikking te stellen bedrag mag worden besteed, terwijl anderzijds de termijn voor besteding maximaal 10 jaar mag bedragen.

's Gravenhage, 29 November 1951

Dr J. Horring